

STADSWERK 072

BELEIDSPLAN AFVAL EN GRONDSTOFFEN ALKMAAR 2021 – 2023

Vastgesteld op 21 januari 2021

Kijk ook op www.stadswerk072.nl

SAMEN MEER DOEN VOOR ONZE LEEFOMGEVING

VOORWOORD

Beste lezer,

'Afval bestaat niet' wordt wel eens gezegd. Het klopt inderdaad dat alles wat je nu in de prullenbak gooit, daarmee niet ineens waardeloos wordt. Vanwege de toenemende schaarste aan grondstoffen is het natuurlijk zonde om die grondstoffen na eenmalig gebruik weg te gooien en als restafval te verbranden.

De inwoners van Alkmaar hebben de afgelopen vier jaar een enorme prestatie geleverd. Zij hebben die hoeveelheid te verbranden restafval teruggebracht van 235 kilo naar 180 kilo per jaar. Per persoon. Dankzij de inzet van de medewerkers van Stadswerk072 is daarmee de doelstelling uit het vorige beleidsplan behaald.

En daar ben ik trots op.

Maar we zijn er nog niet: we hebben de eerste slag met het terugdringen van de hoeveelheid restafval geslagen. Toch is de weg naar het hogere doel, 0 kg restafval in 2050, nog lang.

Tijd dus om nu door te pakken. De afgelopen jaren hebben we, met de invoering van het omgekeerd inzamelen, veel energie gestoken in een systeemwijziging bij de laagbouwoningen buiten het centrum. De komende jaren ligt de focus op communicatie en het faciliteren van bewoners van de hoogbouwoningen en het centrumgebied zodat ook zij hun afval beter kunnen scheiden.

We gebruiken de komende periode om middels een brede verkenning ons voor te bereiden op de volgende stappen ter verbetering van de kwaliteit van de afvalstromen en het terugdringen van restafval. Een besluit tot verdere uitvoering hiervan wordt in 2023 apart voorgelegd aan de gemeenteraad.

Namens het college van B&W van Alkmaar,

Christian Braak
Wethouder Duurzaamheid

INHOUD

1. INLEIDING	7
2. TERUGBLIK	9
3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	11
4. BELEIDSVISIE EN AMBITIE	15
5. UITVOERINGSPROGRAMMA	19
6. VOORUITBLIK	23
7. FINANCIËN	25

Beste lezer,

'Afval bestaat niet' wordt wel eens gezegd. Nou vertel dat maar eens aan de medewerkers van Stadswerk072 die dag in dag uit, door weer en wind, door Alkmaar rijden om het afval op te halen en de straten schoon te vegen.

Het schoonhouden van de stad gaat altijd door. Stadswerk072 voert dit in opdracht namens de gemeente Alkmaar uit en doet dit samen met haar partners RegioGroen en Aktief Talent, maar ook enthousiaste bewoners en vrijwilligers zetten zich in om de stad zwerfafvalvrij te maken.

Soms ontstaat zwerfvuil per ongeluk of omdat er een afvalbak vol zit. Wij doen er alles aan om dat te voorkomen door de afvalbakken tijdig te legen en door bewoners bewust te maken van hun eigen gedrag.

Afval op straat kan ook ontstaan door het verkeerd aanbieden. Bijvoorbeeld doordat een vuilniszak niet in de container wordt gegooid, maar naast de container wordt gezet. Of doordat grofvuil zonder afspraak op straat wordt gezet. Ook hier is het van belang om inwoners te voorzien van goede informatie en waar nodig handhavend op te treden.

Ik hoop van harte dat er een dag komt dat afval echt niet meer bestaat. Maar tot die dag doen wij, samen met de inwoners, ons uiterste best om van Alkmaar een leefbare en schone stad te maken en te houden.

Namens het college van B&W van Alkmaar,

Robert te Beest
Wethouder Buitenruimte

SAMENVATTING

'Van Afval Naar Grondstof' een thema dat landelijk onderdeel is van het programma 'Nederland Circulair in 2050.' Ook in gemeente Alkmaar zien we graag een verschuiving naar minder restafval. Dit beleidsplan borduurt verder op de ingeslagen weg om gedurende de planperiode 2021 – 2023 de hoeveelheid restafval terug te brengen naar 150 kilo per inwoner per jaar.

Om dit doel (zie hoofdstuk 4.2) te behalen is een uitvoeringsprogramma opgesteld met acties die de komende jaren worden uitgevoerd. In 2021 ligt de nadruk op het optimaliseren van maatregelen die in de vorige planperiode zijn uitgevoerd. Dit jaar nemen we inwoners ook nog meer mee in het afval scheiden door middel van stimulerende communicatie en campagnes. Voor de jaren 2022 en 2023 worden aanvullende maatregelen voorgesteld om de hoeveelheid restafval verder terug te dringen. Zo gaan we bewoners van hoogbouw en het centrumgebied meer mogelijkheden bieden om het afval gescheiden aan te bieden.

De kosten voor de inwoners van Alkmaar blijven laag en het serviceniveau blijft hoog. Een voorzichtige schatting gaat ervan uit dat de jaarlijkse kosten ongeveer gelijk zijn aan de jaarlijkse besparingen op verbrandingskosten en de opbrengsten van grondstoffen.

Voor het einde van de planperiode in 2023 bepalen we of een versnelling of intensivering van de afvalscheiding wenselijk is. Hierbij kan gedacht worden aan het nog verder intensiveren van de informatie- en bewustwordingscampagnes. Tevens kan gedacht worden aan het verhogen van de inzamelfrequentie van de herbruikbare stoffen plastic, blik en drinkpakken en gft.

We gebruiken de komende planperiode ook om voorbereidingen te treffen voor nieuwe stappen om kwalitatief en kwantitatief de afvalstromen verder te optimaliseren.

Het beleidsplan geeft inzicht in de benodigde inspanningen en indiceert welke financiële middelen nodig zijn om de visie en ambitie, zoals benoemd in hoofdstuk 4, te realiseren.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor u ligt het beleidsplan afval & grondstoffen 2021 – 2023 van de gemeente Alkmaar. Een nieuw plan nadat de uitvoering van het vorige beleidsplan met succes is afgerond.

In 2014 hebben het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) gezamenlijk het uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk afval (VANG-HHA) opgesteld. De ambities van VANG-HHA zijn 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner in 2020. Het programma is intussen onderdeel geworden van het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland Circulair in 2050'. De ambitie van dit programma is: geen restafval meer in 2050.

1.2 Doel

Het beleidsplan afval en grondstoffen geeft de Alkmaarse visie en strategie voor de periode 2021 – 2023. De uitvoering van het afvalbeleidsplan 2016 - 2020 is in de loop van 2020 afgerond. Dit plan is bedoeld om de mooie resultaten uit het vorige plan naar een nog hoger niveau te trekken door af te maken waar we aan begonnen zijn en door te pakken. Voor het einde van de planperiode in 2023 gaan we bepalen of een versnelling of intensivering van de afvalscheiding wenselijk is. Hiervoor verkennen we de komende planperiode de mogelijkheden om kwalitatief en kwantitatief de afvalstromen verder te optimaliseren, zodat in 2023 nieuwe keuzes kunnen worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk is een terugblik op de doelen en behaalde resultaten in de afgelopen beleidsperiode. Hoofdstuk 3 gaat over de trends en ontwikkelingen in afvalland. In hoofdstuk 4 komen de visie en ambitie van het afvalbeleid aan bod. Hoofdstuk 5 geeft aan met welk uitvoeringsprogramma de visie en ambitie behaald moeten gaan worden. In hoofdstuk 6 wordt een kleine vooruitblik gegeven over de planperiode na 2023. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 de verwachte exploitatie- en investeringskosten uiteengezet die nodig zijn voor de planperiode 2021-2023.

2. TERUGBLIK

Gemeente Alkmaar heeft de afgelopen jaren mooie stappen gezet om het percentage afvalscheiding te verhogen en het aantal kilo's restafval terug te dringen. Wat waren de doelen en in hoeverre hebben we deze gehaald? In dit hoofdstuk blikken we terug op de afgelopen beleidsperiode.

2.1 Wat hadden we ons voorgenomen?

In het afvalbeleidsplan 2016 – 2020 werden de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Van 48% afvalscheiding in 2016 naar een afvalscheidingspercentage van 60% in 2020;
- Een afname van 235 kilo restafval in 2016 naar 180 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020;
- De service op het gebied van herbruikbare stoffen (met name gft, plastic en papier) verhogen;
- Alkmaar blijft behoren tot de gemeenten met de laagste afvalstoffenheffing van Nederland.

2.2 We liggen op koers

Terugblikkend op de voorgaande planperiode constateren we dat het afval scheiden in gemeente Alkmaar op koers ligt.

Doelstellingen beleidsplan 2016–2020

Na de nodige voorbereidingen, waaronder het aanpassen van de afvalstoffenverordening, is in 2017 gestart met het wijk voor wijk uitrollen van de nieuwe manier van afvalinzameling. Door deze invoering zijn wij er in 2019 in geslaagd om de hoeveelheid restafval per inwoner terug te dringen met 53 kilo tot 182 kilo. Het afvalscheidingspercentage was in 2019 met 10% gestegen naar 58%. Inmiddels zijn de ondergrondse containers in de laatste wijken geplaatst en is de invoering van het omgekeerd inzamelen sinds juli 2020 in heel Alkmaar een feit. Met de mooie resultaten van 2019 is het zeer aannemelijk dat het gestelde doel voor 2020 zal worden gehaald.

Gemeente Alkmaar heeft afval scheiden voor inwoners de afgelopen jaren gemakkelijker gemaakt. Dankzij de invoering van het omgekeerd inzamelen in Alkmaar kunnen bewoners van de laagbouw plastic, blik en drinkpakken (plastic) groente-, fruit- en tuinafval (gft) en etensresten en oud papier en karton (papier) aan huis scheiden. Bij hoogbouw zijn extra containers voor plastic, papier en glas geplaatst.

Ook de laatste doelstelling uit het vorige beleidsplan is gehaald. Een efficiënte inzameling heeft geleid tot een hoog voorzieningen- en serviceniveau tegen lage kosten. Gemeente Alkmaar behoort dan ook nog steeds tot de gemeenten met de laagste afvalstoffenheffing van Nederland.

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De trends en ontwikkelingen in afvalland gaan hard. In dit hoofdstuk wordt duidelijk wat de positie is van gemeente Alkmaar ten opzichte van andere gemeenten. Daarnaast wordt ingezoomd op de verschillende mogelijkheden voor het inrichten van de inzameling en wat betekenen deze voor het afvalscheidingspercentage en het aantal kilo's restafval.

3.1 Landelijke trend

Eind 2019 constateerde de staatssecretaris van infrastructuur en waterstaat (Stientje van Veldhoven) dat de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner landelijk was afgenomen tot 185 kilo in 2018, maar dat het doel van 100 kilo per inwoner buiten bereik lag. Het afvalscheidingspercentage van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners was in 2018 gemiddeld 42%. Voor Noord-Holland lag het percentage gemiddeld op 46%. Gemeente Alkmaar zat hier in 2018 met een afvalscheidingspercentage van 54% al flink boven. De minister heeft een haalbaar tijdspad naar 100 kilo per inwoner aangekondigd. Tot op heden is dit tijdspad nog niet bekendgemaakt. Daarnaast wordt extra aandacht gevraagd voor de kwaliteit van de gescheiden deelstromen. Een goede kwaliteit is een voorwaarde voor hoogwaardige recycling.

3.2 Bronscheiding versus nascheiding

De discussie over het scheiden door inwoners zelf (bronscheiding) versus nascheiding door een machine laait regelmatig op. Glas, papier, textiel en gft moeten aan de bron worden gescheiden, omdat hergebruik niet mogelijk is als het eerst vermengd is met ander afval. Gft moet schoon zijn om het veilig te kunnen verwerken tot compost. Papier en textiel worden onbruikbaar nadat ze in aanraking zijn geweest met bijvoorbeeld etensresten en glas breekt in kleine stukjes en kan niet uit het restafval worden gehaald. Feitelijk is de afweging tussen bronscheiding en nascheiding dus alleen relevant voor het scheiden van plastic, blik en drinkpakken (PBD).

Door PBD aan de bron te scheiden kan het niet vervuild worden met bijvoorbeeld luiers of etensresten. Dit zorgt voor een betere kwaliteit en het plastic is daardoor ook beter te recyclen. Daarnaast draagt bronscheiding bij aan de bewustwording van inwoners over de waarde van grondstoffen en het belang van afvalscheiding. Dit zijn voor gemeente Alkmaar redenen geweest om te kiezen voor bronscheiding als uitgangspunt. De hele infrastructuur (ondergrondse containers voor restafval en rolcontainers aan huis voor de herbruikbare stromen) is hier op aangepast.

In de binnenstad en bij hoogbouw hebben bewoners veelal te weinig ruimte om het afval gescheiden te bewaren. Om ook deze inwoners de mogelijkheid te bieden om afval te kunnen scheiden is er voor deze locaties gekozen voor nascheiding. Het huishoudelijk restafval van de hoogbouw en de binnenstad gaat naar de nascheidingsinstallatie die de HVC hiervoor sinds 2017 in gebruik heeft genomen.

3.3 Best practices andere gemeenten

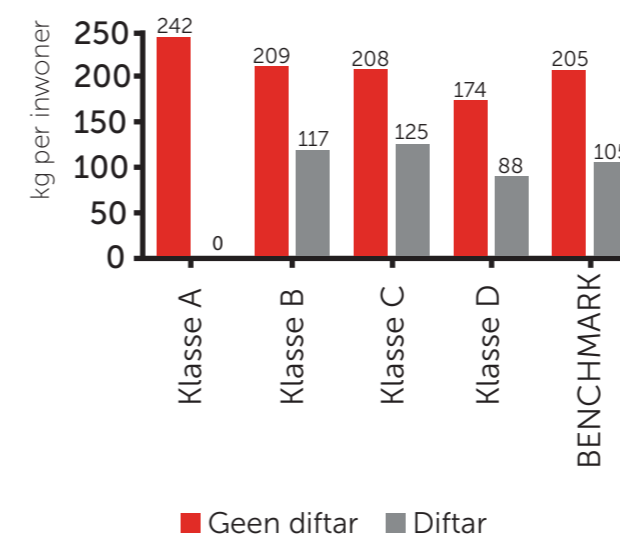
In de Benchmark huishoudelijk afval 2019 (peiljaar 2018) werden verschillende inzamelstrategieën met elkaar vergeleken. Hierbij werd gekeken naar de hoeveelheid restafval, het afvalscheidingspercentage en de beheerkosten. De benchmark maakt onderscheid tussen drie inzamelstrategieën: gedifferentieerd tarief (Diftar), betalen per keer of per aantal kilo's restafval), servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen of het aantal inzamelmomenten voor restafval verlagen) of een combinatie van beide.

Van de 156 deelnemende gemeenten (Alkmaar deed niet mee) hadden 53 gemeenten diftar ingevoerd en 103 gemeenten niet. Met gemiddeld 105 kilo restafval per huishouden presteert diftar beter dan het gemiddelde van 205 kilo restafval van de gemeenten zonder diftar. Gemeenten zonder diftar met dezelfde stedelijkheidsklasse als gemeente Alkmaar (klasse B) hadden in 2018 gemiddeld 209 kilo restafval. Alkmaar zat daar met 206 kilo net iets onder.

Naast bovengenoemde overkoepelende strategieën kijkt de benchmark ook naar de resultaten van de verschillende inzamelmethodes: inzameling "aan-huis" (rolcontainers, zakken, duocontainers, losse bundels) en inzameling "in-de-wijk" (boven- of ondergrondse containers). Voor praktisch alle afvalstromen kan worden geconstateerd dat rolcontainers zorgen voor meer kilo's gescheiden afval per huishouden.

Restafval

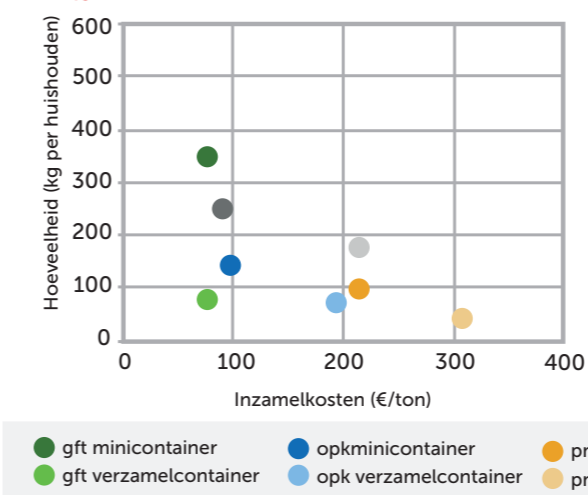
De drie best scorende gemeenten in klasse B zamelen alle drie in volgens het diftar principe. Gemeente Lisse heeft een combinatie van diftar en omgekeerd inzamelen ingevoerd en voert de lijst aan met slechts 66 kilo restafval per inwoner per jaar. Gft, papier en pbd worden in deze gemeente 1 keer per 2 weken aan huis ingezameld met rolcontainers.

Gemeente Deventer heeft diftar gecombineerd met het verlagen van de inzamel frequentie van het restafval naar 1 keer per 4 weken. De rolcontainers voor gft en oud papier worden 1 keer per 2 weken ingezameld en plastic 1 keer in de 4 weken.

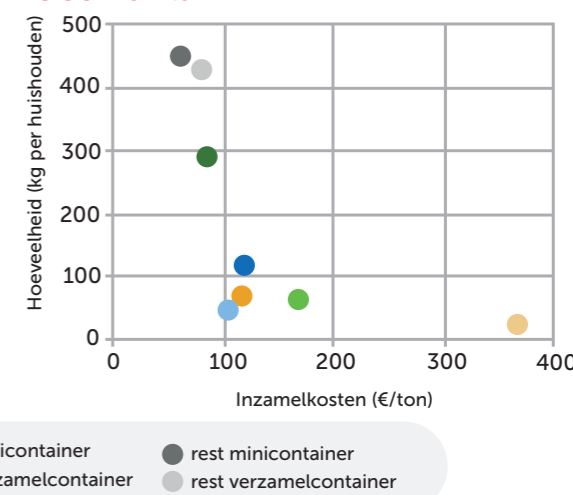
Gemeente Maastricht heeft gekozen voor een dure zak voor restafval en komt hiermee uit op 99 kilo restafval per inwoner. Restafval (in zakken) en gft (in rolcontainers) worden 38 keer per jaar aan huis opgehaald. Voor de inzameling van papier en plastic kunnen inwoners gebruikmaken van verzamelcontainers. Maastricht kiest er daarnaast ook nog eens voor om het plastic na te scheiden door een machine.

Tabel 1: Restafval per inwoner per jaar. Vergelijking tussen gemeenten met diftar en zonder diftar (Uit benchmark analyse, peiljaar 2018)

Diftar

Geen diftar

Inzamelkosten afgezet tegen hoeveelheid afval (Uit benchmark analyse, peiljaar 2018)

4. BELEIDSVISIE EN AMBITIE

4.1 Visie

De uitrol van het omgekeerd inzamelen is met het verschijnen van het beleidsplan Afval en grondstoffen 2021 - 2023 net achter de rug. Veel inwoners van Alkmaar moeten nog wennen aan de nieuwe situatie. Dit plan gaat daarom uit van het afmaken van waar we aan begonnen zijn en het verbeteren en optimaliseren waar dat mogelijk of nodig is.

In 2021 gaan we door met waar we mee begonnen zijn. Dit jaar staat in het teken van inwoners, om hen mee te nemen in het afval scheiden door middel van stimulerende communicatie en campagnes. Achter de schermen wordt gewerkt aan het optimaliseren van beheersystemen en het vervangen van containers die technisch gezien zijn afgeschreven.

In 2022 en 2023 nemen we nieuwe maatregelen om de hoeveelheid restafval verder terug te dringen. We gaan ons daarbij, naast communicatie, meer dan voorheen richten op hoogbouw en het centrum.

Parallel aan bovengenoemde aanpak starten we met het voorbereiden van nieuwe maatregelen die we, middels een stappenplan, kunnen treffen om kwalitatief en kwantitatief de afvalstromen verder te optimaliseren zodat in 2023 nieuwe keuzes kunnen worden gemaakt.

4.2 Ambitie

Om de visie te realiseren zijn er haalbare ambities en doelen gesteld.

Van 182 kilo restafval naar 150 kilo restafval per inwoner in 2024

Gemeente Alkmaar richt zich met haar afvalbeleid ook de komende jaren op het zoveel mogelijk hergebruiken van grondstoffen. Het doel is minder (eenmalig) gebruik van waardevolle grondstoffen. Dat begint met het voorkomen van het ontstaan van afval. Afvalpreventie maakt dus ook deel uit van het afvalbeleid. Daarnaast zorgt afval scheiden er voor dat waardevolle grondstoffen hergebruikt kunnen worden. De milieudoelstellingen die Alkmaar zich voor de komende periode stelt zijn:

- De hoeveelheid restafval terugbrengen van 182 kilo restafval per inwoner per jaar in 2019 naar 150 kilo per inwoner per jaar na de uitvoering van dit plan (dus in 2024);
- Het afvalscheidingspercentage verhogen van 58% in 2019 naar 67% in 2024.

Als deze daling in de komende jaren wordt doorgetrokken, komen we ruim vóór 2050 uit op 0 kilo restafval, de landelijke doelstelling.

Hoog serviceniveau behouden

In de vorige planperiode is er gestart met het huis aan huis inzamelen van herbruikbare grondstoffen gft, plastic en papier. Binnen de komende planperiode blijft dit hoge serviceniveau als uitgangspunt gelden. Daar waar, binnen dit uitgangspunt, verbeteringen of optimalisaties mogelijk zijn worden deze doorgevoerd.

Lage afvalstoffenheffing voor Alkmaarders

Gemeente Alkmaar behoort tot de gemeenten met de laagste afvalstoffenheffing van Nederland. Dit willen we zo houden. Door inwoners nog meer bewust te maken van het nut van afval scheiden ontstaan er minder vervuilde afvalstromen en meer herbruikbare grondstoffen. Dit zorgt ervoor dat er minder grondstoffen verbrand hoeven te worden. Een voorzichtige schatting gaat ervan uit dat de jaarlijkse kosten die uit de maatregelen in dit plan voortvloeien ongeveer gelijk zijn aan de jaarlijkse besparingen op verbrandingskosten en opbrengsten van grondstoffen. In de verkenning naar de verdere optimalisering van de kwalitatieve en kwantitatieve afvalstromen, kijken we ook naar de mogelijkheden waarbij inwoners van Alkmaar meer invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Inwoners faciliteren, informeren en stimuleren tot afval scheiden

De invloed van het gemeentelijk beleid op het bereiken van een circulaire economie moet niet worden overschat. Inwoners optimaal faciliteren, informeren en stimuleren tot afval scheiden is het hoogst haalbare om bij te dragen aan het ontwikkelen van een circulaire samenleving. Om volledig circulair en afvalloos te worden is een omwenteling in de samenleving van inwoners, overheid en bedrijfsleven nodig. Ook landelijke en Europese wetgeving, zoals een verbod op eenmalig te gebruiken plastics en invoering van statiegeld zullen hierbij helpen.

Circulaire Economie Alkmaar

Ten tijde van het verschijnen van dit beleidsplan is Alkmaar bezig met het opstellen van een focusdocument dat begin 2021 leidt tot een concreet uitvoeringsprogramma Circulaire Economie. Hierin wordt aangegeven op welke wijze Alkmaar gaat bijdragen aan de landelijke doelstelling op het gebied van circulariteit: Deze is om in 2030 50% circulair te zijn en in 2050 volledig circulair.

Binnen een circulaire economie is het voorkomen van het ontstaan van afval door het overbodig maken van producten of één op één hergebruiken (behoud van waarde) belangrijk. Dit afvalbeleidsplan richt zich primair op het zoveel mogelijk nuttig hergebruiken van grondstoffen wanneer deze toch zijn ontstaan.

Bij de uitvoering van het afvalbeleidsplan zal de samenwerking met 'Alkmaar Circulair' dus vooral worden gezocht bij de communicatie en bewustwordingscampagnes die gericht zijn op afvalpreventie en hergebruik van afgedankte spullen.

5. UITVOERINGSPROGRAMMA

Om de gestelde doelen te behalen, is een uitvoeringsprogramma opgesteld met acties die de komende jaren worden uitgevoerd.

Overzicht	
Doelstelling 2024	
Hoeveelheid restafval per inwoner per jaar 150 KG	Afvalscheidingspercentage 67%
Uitvoeringsprogramma	
<ul style="list-style-type: none">■ Optimaliseren omgekeerd inzamelen■ Aanpak bijplaatsingen en inzet handhaving■ Verbeteren kwaliteit afvalstromen■ Omgekeerd inzamelen in Schermer■ Verhogen afvalscheiding Centrum en Spoorbuurt■ Meer gft-, PBD- en papiercontainers bij hoogbouw■ Inzet communicatie en afvalcoaches■ Voorkomen van afval■ Samen voor een Schoon Alkmaar■ Afval scheiden bij scholen en maatschappelijke organisaties■ Regionale samenwerking afvalbrenghuizen■ Duurzaam inzamelen■ Campagne over herbruikbare producten bij het restafval■ Inzameling medicijnafval	

5.1 Optimaliseren omgekeerd inzamelen

Er zijn nog veel verbeteringen mogelijk in de wijken waar in de vorige planperiode het omgekeerd inzamelen is ingevoerd. Huishoudens die nog niet beschikken over alle rolcontainers (plastic, papier en gft) krijgen deze alsnog. Bij hoogbouwlocaties worden extra containers voor grondstoffen geplaatst. De containers worden voorzien van bestickering in de kleuren van de afvalstromen om duidelijk onderscheid

te maken tussen de verschillende containers. Tevens zal gekeken worden naar mogelijkheden om het omgekeerd inzamelen uit te breiden met nieuwe afvalstromen. In samenwerking met HVC zullen de mogelijkheden voor het inzamelen en recyclen van luiers onderzocht worden. Tot slot zullen de containers ook beter schoongemaakt worden waardoor ze aantrekkelijker worden om te gebruiken.

5.2 Aanpak bijplaatsingen en inzet handhaving

Het bijplaatsen van afval bij ondergrondse containers levert veel overlast op bij inwoners en bij de medewerkers van de inzameldienst. Bovendien dragen bijplaatsingen bij aan het ontstaan van zwerfvuil. Om bijplaatsingen tegen te gaan is er in 2019 gestart met een pilot. Op een aantal probleemlocaties werd met behulp van interventies, zoals containertuintjes, ogenborden en straatprints, geprobeerd om het gedrag te beïnvloeden. In de nieuwe planperiode zal deze aanpak verder worden doorgezet. Nieuw onderdeel van de aanpak is dat nadrukkelijk de samenwerking met handhaving zal worden gezocht om tegen bijplaatsingen op te treden. Ook de mogelijkheid om BOA's bij Stadswerk072 onder te brengen wordt onderzocht.

5.3 Verbeteren kwaliteit afvalstromen

De mogelijkheid om grondstoffen te recyclen hangt af van de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen. Vervuiling beperkt de afzetmogelijkheden voor het eindproduct. Als een afvalstroom sterk vervuild is, is het onmogelijk om te recyclen. De gehele vracht wordt dan afgekeurd en afgevoerd naar de verbrandingsoven. Om de vervuiling van plastic, gft en textiel te voorkomen zal er meer aandacht komen voor de kwaliteit van deze ingezamelde stromen. Onderzocht zal worden welke producten voor de meeste vervuiling zorgen. Een andere belangrijke vraag hierbij is hoe kunnen we samen vervuiling van de afvalstromen tegengaan. De inzet van communicatie zal hierbij een belangrijke rol spelen.

5.4 Omgekeerd inzamelen in Schermer

In de voormalige gemeente Schermer beschikken alle adressen nu over 4 rolcontainers voor: restafval, gft, plastic en papier. In de dorpskernen worden, voor zover mogelijk, ondergrondse containers voor restafval geplaatst. Zo kan hier net als in de rest van gemeente Alkmaar het omgekeerd inzamelen ingevoerd worden.

5.5 Verhogen afvalscheiding Centrum en Spoorbuurt

In het Centrum en in de Spoorbuurt kunnen inwoners nu nog in zeer geringe mate afval scheiden. Door ruimtegebrek (zowel boven-

als ondergronds) zijn de mogelijkheden om verzamelcontainers voor grondstoffen te plaatsen beperkt. In de komende 3 jaar zal binnen de beperkte mogelijkheden gezocht worden naar nieuwe inzamellocaties voor plastic en papier. Ook gaan we in deze wijken, waar mogelijk, inzamelvoorzieningen voor gft bij plaatsen.

5.6 Meer gft-, PBD- en papiercontainers bij hoogbouw

In 2018 is er een proef gestart met het inzamelen van gft en etensresten bij hoogbouw. Gemeente Alkmaar loopt hiermee voor in de regio. Uit de proef bleek dat een kleinschalige inzamelvoorziening, vrijwillige deelname en een toegangssysteem voor de container zorgen voor de beste resultaten. In de planperiode zal deze inzamelwijze, zoveel mogelijk in samenspraak met bewoners, verder worden uitgerold. Het doel is om in 2022 op 50 van de circa 250 hoogbouwlocaties gft-verzamelcontainers met toegangssysteem te hebben. Hierbij wordt vooral gekeken naar locaties met veel huishoudens. Ook zullen, waar mogelijk in samenspraak met de bewoners, meer ondergrondse containers worden geplaatst voor papier en PBD. Hiermee wordt de mogelijkheid voor bewoners van hoogbouw om afval te scheiden aanzienlijk vergroot.

5.7 Inzet communicatie en afvalcoaches

De invoering van het omgekeerd inzamelen zorgde al voor mooie resultaten met een toename van het afvalscheidingspercentage en een afname van het aantal kilo's restafval. Toch zijn we er met de invoering van deze nieuwe manier van afvalinzameling nog niet. Om de geboden mogelijkheden om afval te scheiden optimaal te benutten, hebben we de hulp van de inwoners van gemeente Alkmaar nodig. In deze planperiode zal dan ook veel aandacht zijn voor communicatie

en bewustwording. De inzet van afvalcoaches is tot op heden extern ingehuurd. Afvalcoaches spelen juist in deze fase een belangrijke rol om inwoners daadwerkelijk tot het gewenste gedrag aan te zetten. Om de inzet van afvalcoaches ook in de toekomst te garanderen is het voorstel om deze functie in de planperiode structureel aan de formatie toe te voegen.

5.8 Voorkomen van afval

De afgelopen jaren richtte het beleid zich er vooral op om huishoudelijk afval zoveel mogelijk te recyclen. Maar nog beter is het om met behulp van afvalpreventie het ontstaan van afval juist te voorkomen. Een groot deel van afvalpreventie valt buiten de invloedssfeer van dit beleidsplan. Wat we wel kunnen doen is hier aandacht aanbesteden in onze communicatie. Bijvoorbeeld door inwoners tips te geven over wat zij zelf kunnen doen om het ontstaan van afval te voorkomen of om minder afval te produceren. Daarnaast zullen we onderzoeken of en op welke manier een ja/ja-sticker ingevoerd kan worden. Bewoners ontvangen dan alleen nog huis-aan-huis reclame als zij daar, door het aanbrengen van de sticker op hun brievenbus, bewust voor hebben gekozen.

5.9 Samen voor een Schoon Alkmaar

Onder de titel 'Schoon Alkmaar' is twee jaar geleden gestart met een gerichte aanpak van zwerfvuil. Deze aanpak richt zich voornamelijk op participatie en schoon belonen, gedragsbeïnvloeding en slimmer beheer, om daarmee zwerfafval te voorkomen. Uit schouwrapporthages blijkt dat gemeente Alkmaar er redelijk goed bijligt. Toch zijn er nog altijd hotspots en in de beleving van inwoners neemt het zwerfafval toe. Er is dus een extra inspanning nodig om het gewenste niveau te handhaven of om op een beter niveau te komen. Het programma Schoon Alkmaar wordt de komende jaren dan ook voortgezet.

5.10 Afval scheiden bij scholen en maatschappelijke organisaties

In 2018 is gestart met de pilot afval scheiden bij scholen en maatschappelijke organisaties. Hierbij worden plastic, papier en gft kosteloos opgehaald. Voor het restafval behouden de scholen hun bestaande contract. De proef

loopt tot eind 2020. In 2021 wordt de pilot geëvalueerd waarna een besluit over het vervolg genomen kan worden.

5.11 Regionale samenwerking afvalbrenghaakten

Gemeente Alkmaar en omliggende gemeenten onderzoeken de mogelijkheden om op het gebied van afvalinzameling samen te werken. Zo leeft de ambitie om inwoners van verschillende gemeenten gebruik te laten maken van elkaars afvalbrenghaakten. Ook de mogelijkheden om hier de samenwerking aan te gaan met kringloopwinkels gaan wij onderzoeken.

5.12 Duurzaam inzamelen

In de planperiode is er aandacht voor de verduurzaming van het wagenpark. Het vervangen van de huidige inzamelvoertuigen door waterstofvoertuigen behoort hierbij tot de kansrijke mogelijkheden. Ook zal er gekeken worden of de inzamelvoertuigen efficiënter ingezet kunnen worden.

5.13 Campagne over herbruikbare producten bij het restafval

Een belangrijk doel van dit plan is om de hoeveelheid restafval terug te dringen. Het is daarom van belang om inzicht te hebben in welke herbruikbare producten inwoners nog bij het restafval gooien. Mogelijk dat inwoners onbewust onbekwaam zijn en helemaal niet weten dat een bepaald product bij een te recyclen afvalstroom mag. Als bekend is bij welke producten dit speelt, kan hier door middel van communicatie op ingespeeld worden. Om dit te achterhalen zal de samenstelling van het restafval tijdens de planperiode worden onderzocht door middel van zogenaamde sorteeranalyses.

5.14 Inzameling medicijnafval

De gemeente heeft jarenlang medicijnafval van inwoners opgehaald bij apothekers ondanks het feit dat dit geen wettelijke taak is. De apothekers hebben aangegeven dat als deze inzameling wordt gestaakt zij ook de medicijnen niet meer zouden innemen. Verwacht mag worden dat een deel van dit medicijnafval dan bij het huishoudelijk afval terecht zou kunnen komen. Daarom is besloten de inzameling voort te zetten.

6. VOORUITBLIK

Dit beleidsplan gaat uit van het afronden van de ingeslagen weg en optimaliseren van de huidige inzamelvoorzieningen. Het huidige serviceniveau en de inzamelfrequentie zijn daarbij grotendeels het uitgangspunt.

De resultaten worden de komende jaren nauwlettend gemonitord. Voor het einde van de planperiode in 2023 bepalen we of een versnelling of intensivering van de afvalscheiding wenselijk is. Hierbij kan gedacht worden aan het nog verder intensiveren van de informatie- en bewustwordingscampagnes. Tevens kan gedacht worden aan het verhogen van de inzamelfrequentie van de herbruikbare stoffen plastic, blik en drinkpakken en gft.

Door deze planperiode te gebruiken om nieuwe mogelijkheden ter verbetering van het afvalbeleid te onderzoeken en voor te bereiden, kunnen we in 2023 een besluit tot invoering voorleggen aan de gemeenteraad.

7. FINANCIËN

Dit hoofdstuk geeft de kosten voor de uitvoering van dit plan gedurende de planperiode van 2021 t/m 2023 weer. Dit zijn extra kosten ten opzichte van de bestaande werkzaamheden. De kosten voor de regionale samenwerking tussen de afvalbrenghuizen vallen buiten de scope van dit beleidsplan. De kosten die gemoeid zijn met de voorbereidingen voor het invoeren van diftar nemen we op in de begroting 2022.

7.1 Exploitatie

Voor de planperiode 2021 – 2023 zijn de onderstaande budgetten nodig. Het gaat hier om jaarlijkse exploitatiekosten van de verschillende onderdelen uit dit plan.

Exploitatielasten	2021-2023
Optimaliseren omgekeerd inzamelen	€ 180.000
Aanpak bijplaatsen en inzet handhaving (opleiding BOA uit opleidingsbudget)	€ 20.000
Omgekeerd inzamelen in Schermer (investeringen al in begroting)	€ 20.000
Verhogen afvalscheiding centrum en spoorbuurt	€ 25.000
Verdere uitrol gft hoogbouw	€ 30.000
Inzet communicatie en afvalcoaches	€ 160.000
Afvalpreventie	€ 20.000
Totaal	€ 455.000

7.2 Investeringen

Voor de planperiode 2021 – 2023 is een eenmalige investering van € 575.000 nodig. Voorgesteld wordt om het investeringsbudget te verdelen over de jaren 2022 en 2023. In 2021 worden er dus nog geen aanvullende investeringen gedaan. Onderstaande tabel geeft weer uit welke onderdelen het budget is opgebouwd.

Investeringen	2021-2023
Optimaliseren omgekeerd inzamelen	€ 260.000
Kwaliteit afvalstromen	€ 20.000
Verhogen afvalscheiding centrum en spoorbuurt	€ 95.000
Verdere uitrol gft hoogbouw	€ 115.000
Afvalpreventie	€ 40.000
Afval scheiden bij scholen en maatschappelijke organisaties	€ 30.000
Sorteeranalyses	€ 15.000
Totaal	€ 575.000

7.3 Besparingen

Het vorige plan heeft uitgewezen dat het afvalgedrag van inwoners zich moeilijk laat voorspellen en dat tarieven aan sterke fluctuaties onderhevig zijn. Een inschatting van de vermeden verbrandingskosten en te boeken opbrengsten kan daarom slechts zeer globaal gemaakt worden. Bovendien heeft het verhogen van het afvalscheidingspercentage primair een milieudoel en geen financieel doel. Daarom is hieronder in slechts zeer grote lijnen een inschatting gemaakt van de mogelijke besparing (peiljaar 2020).

Dit plan gaat uit van een vermindering van de jaarlijkse hoeveelheid restafval per inwoner van 180 kilo nu naar 150 kilo in 2024. Wanneer we deze daling van 30 kilo voor 10 kilo toerekenen aan gft en voor 10 kilo aan (goedgekeurd) pbd en voor 10 kilo aan 'overig' (papier, grofvuil, afvalpreventie etc) dan is vanaf 2025 een besparing tot circa € 600.000 mogelijk (uitgaande van de tarieven 2020). Om toekomstige tekorten te voorkomen wordt voorgesteld om de besparing vooralsnog gelijk te stellen aan de verhoging van de jaarlijkse exploitatie. Positieve resultaten kunnen dan worden aangewend voor nieuwe maatregelen of ten goede komen aan de afvalstoffenheffing.

7.4 Meerjarenbegroting

Bovenstaande uitgangspunten leiden dan tot het volgende meerjarenoverzicht:

Huidige stand	2021	2022	2023	2024
Exploitatie	€ 9.394.913	€ 9.394.913	€ 9.394.913	€ 9.394.913
Mutatie				
Communicatie/coaches	€ 160.000			
Totaal agv beleidsplan		€ 455.000	€ 455.000	€ 455.000
Lagere kosten		- € 100.000	- € 300.000	- € 300.000
Hogere opbrengsten		- € 50.000	- € 155.000	- € 155.000
Totaal	€ 9.554.913	€ 9.554.913	€ 9.554.913	€ 9.554.913
Verschil	€ 160.000	€ 305.000	€ 0	€ 0

Kredieten	2021	2022	2023	2024
Afvalbeleidsplan aanschaf rolcontainers	€ 43.585	€ 43.585	€ 43.585	€ 43.585
Vervangen papier- en afvalbakken	€ 25.165	€ 25.165	€ 25.165	€ 25.165
Afvalbeleidsplan ondergrondse betonputten	€ 130.755	€ 130.755	€ 130.755	€ 130.755
Afvalbeleidsplan ondergrondse containers	€ 283.303	€ 283.303	€ 283.303	€ 283.303
Mutatie		€ 300.000	€ 275.000	
Totaal	€ 482.808	€ 782.808	€ 757.808	€ 482.808

STADSWERK072

